

Vergaderjaar 2025–2026

35 501

Wijziging van de Wet terugkeer en vreemdelingenbewaring en enige andere wetten met het oog op het handhaven van de mogelijkheden om maatregelen te nemen ten aanzien van overlastgevende vreemdelingen, het verruimen van de mogelijkheden tot ongewenstverklaring en het verhogen van het strafmaximum van artikel 197 van het Wetboek van Strafrecht (nouvele Wet terugkeer en vreemdelingenbewaring)

Nr. 51

AMENDEMENT VAN HET LID ELLIAN TER VERVANGING VAN DAT GEDRUKT ONDER NR. 30¹

Ontvangen 2 juni 2026

De ondergetekende stelt het volgende amendement voor:

In artikel I, onderdeel 0Cg, wordt na onderdeel 1 een onderdeel ingevoegd, luidende:

1a. In het eerste lid (nieuw), onderdeel b, wordt «twaalf uur» vervangen door «vijftien uur».

Toelichting

Volgens de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel inzake regels met betrekking tot de terugkeer van vreemdelingen en vreemdelingenbewaring (Wet terugkeer en vreemdelingenbewaring) is het de bedoeling een nieuw bestuursrechtelijk kader voor vreemdelingenbewaring te introduceren. Onderdeel daarvan is een passend regime voor vreemdelingenbewaring waarbij als uitgangspunt wordt gehanteerd dat de bewaringsomstandigheden zoveel mogelijk uitgaan van de vrijheid van de inbewaring gestelde vreemdelingen. Dit geldt in het bijzonder voor het verblijfsregime.²

Gelet op de jurisprudentie van het Europese Hof voor de Rechten van de Mens³ en het Hof van Justitie van de Europese Unie⁴, begrijpt de indiener dat het regime voor vreemdelingenbewaring moet verschillen van een strafrechtelijk regime en dat het daarom van belang is dat aan dit uitgangspunt recht wordt gedaan. Zoals ook meermaals in de memorie

¹ Vervanging in verband met een wijziging van de toelichting.

² Kamerstukken II 2015–2016, 34 309, nr. 3, pag. 7 e.v.

³ Saadi v. het Verenigd Koninkrijk, 29 januari 2008, appl. no. 13229/03.

⁴ Arrest van 10 maart 2022 Landkreis Gifhorn, ECLI:EU:C:2022:178.

van toelichting wordt benadrukt, blijft onder het nieuwe regime de handhaving van de orde en veiligheid in de inrichting voor vreemdelingenbewaring echter eveneens van groot belang.

Het voorgestelde artikel 22 van de Wet terugkeer en vreemdelingenbewaring (Wtvb) bepaalt dat de vreemdeling zich binnen het verblijfsregime in principe vrij mag bewegen op de afdeling waar hij is ondergebracht en op andere door de directeur aangewezen plaatsen, met dien verstande dat de vreemdeling gedurende bepaalde periodes op de dag in de gesloten verblijfsruimte zal moeten verblijven. Voorgesteld wordt dat dit een bij algemene maatregel van bestuur te bepalen periode is van in totaal maximaal twaalf uur per etmaal.

In de toelichting op artikel 22 Wtvb wordt hierover nog opgemerkt: *«Kenmerkend voor het verblijfsregime is dat een vreemdeling meer autonomie ervaart in zijn bewegingsvrijheid en dagbesteding. Dit betekent onder meer dat men zich vrijelijk mag bewegen binnen de inrichting op daartoe door de directeur aangewezen plaatsen. Verder is men niet gehouden in de gesloten verblijfsruimten te blijven gedurende de dag. De vreemdeling zal in het verblijfsregime slechts tijdens de voor de nachtrust bestemde uren worden ingesloten en twee maal overdag een blokuur. Het maximum aantal insluitingsuren is twaalf uur per etmaal.»*⁵

Daarnaast is in het voorgestelde artikel 23 Wtvb geregeld dat de vreemdeling recht heeft op dagbesteding gedurende een minimum aantal uren per week. In de toelichting op dit artikel wordt dit als volgt geïllustreerd: *«In het verblijfsregime zullen vreemdelingen zoveel mogelijk uren in de week toegang tot dagbesteding hebben. De dagbesteding in de inrichting voor vreemdelingenbewaring omvat een waaier aan activiteiten. De inrichtingen voor vreemdelingenbewaring bieden ten eerste een activiteitenprogramma aan. Zo kunnen ingeslotenen bijvoorbeeld sporten onder leiding van een instructeur, de bibliotheek bezoeken, gesprekken voeren met een geestelijk verzorger, bezoek ontvangen, zelf via de computer educatieve activiteiten ondernemen, deelnemen aan ontspanningsactiviteiten of aan creatieve of sociaal-culturele activiteiten onder leiding van een activiteitenbegeleider. Dat de vreemdeling in het verblijfsregime behoudens de voor de nachtrust bestemde uren niet meer wordt ingesloten betekent ten tweede meer keuzevrijheid en flexibiliteit bij het verder zelf invullen van de dagbesteding. Er is in het nieuwe regime meer ruimte voor eigen initiatief en zelfredzaamheid. Zo kunnen vreemdelingen er voor kiezen om – naast de door een instructeur aangeboden sport en spelactiviteiten – op eigen initiatief te gaan sporten. Of zij kunnen langer in de buitenlucht verblijven of meer tijd in de bibliotheek doorbrengen. Daarnaast zijn er in het bijvoorbeeld computers aanwezig waarop vreemdelingen gebruik van het internet kunnen maken. Verder geldt dat men gedurende de uitsluitingsuren de mogelijkheid heeft eigen activiteiten te organiseren, zowel binnen als buiten. Gedacht kan worden aan voetbaltoernooien of gezelschapsspellen of bijvoorbeeld 's-avonds samen televisie te kijken.»*⁶

Zoals eerder ook door de toenmalig Minister van Asiel en Migratie is aangegeven zal deze wijze van inrichting van het verblijfsregime aanzienlijke extra personele inzet bij de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) vragen. De Minister van Asiel en Migratie heeft aangekondigd dat DJI mede daarom voldoende tijd zal krijgen om de Wtvb te implementeren.⁷ Voor DJI is het echter al geruime tijd een uitdaging om voldoende

⁵ Kamerstukken II 2015–2016, 34 309, nr. 3, pag. 94.

⁶ Kamerstukken II 2015–2016, 34 309, nr. 3, pag. 94.

⁷ Kamerstukken II 2025–2026, 35 501, nr. 11, pag. 10.

personeel te werven, op te leiden en in te kunnen zetten. Met het oog hierop wil de indiener DJI met dit amendement meer flexibiliteit geven om het verblijfsregime op een verantwoorde wijze te kunnen uitvoeren. Ook wil de indiener hiermee verzekeren dat er na de invoering van de Wtvb voldoende capaciteit voor de vreemdelingenbewaring behouden kan blijven. Daarom wordt het maximale aantal insluitingsuren per etmaal verruimd van twaalf naar vijftien uur.

Daarbij blijft de intentie nog steeds om het operationeel mogelijk te laten zijn om vreemdelingen maximaal twaalf uur per dag in de gesloten verblijfsruimten te laten blijven. Inzet zal moeten blijven om ervoor te zorgen dat er voldoende capaciteit bij DJI beschikbaar is om dat uitgangspunt aan te kunnen houden. Als die capaciteit er echter, ondanks voortdurende inspanningen daartoe, niet is en het met het oog op de handhaving van de orde en veiligheid niet verantwoord zou zijn om dit uitgangspunt te blijven hanteren, krijgt DJI met dit amendement de mogelijkheid om vreemdelingen maximaal vijftien uur per dag in de gesloten verblijfsruimte te laten verblijven.

Ellian